Oikeustapauskokoelma

UNIONIN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (kolmas jaosto)

16 päivänä heinäkuuta 2015*

Ennakkoratkaisupyyntö — Tavaramerkit — Direktiivi 89/104/ETY — 5 artikla — Tavaramerkillä varustetut tuotteet, jotka on luovutettu vapaaseen liikkeeseen ja asetettu väliaikaisen valmisteverottomuuden järjestelmään ilman tavaramerkin haltijan suostumusta — Tavaramerkin haltijan oikeus kieltää tähän järjestelmään asettaminen — Elinkeinotoiminnassa käyttämisen käsite

Asiassa C-379/14,

jossa on kyse SEUT 267 artiklaan perustuvasta ennakkoratkaisupyynnöstä, jonka Gerechtshof Den Haag (Alankomaat) on esittänyt 22.7.2014 tekemällään päätöksellä, joka on saapunut unionin tuomioistuimeen 7.8.2014, saadakseen ennakkoratkaisun asioissa

TOP Logistics BV ja

Van Caem International BV

vastaan

Bacardi & Company Ltd ja

Bacardi International Ltd

sekä

Bacardi & Company Ltd ja

Bacardi International Ltd

vastaan

TOP Logistics BV ja

Van Caem International BV,

UNIONIN TUOMIOISTUIN (kolmas jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja M. Ilešič (esittelevä tuomari) sekä tuomarit A. Ó Caoimh, C. Toader, E. Jarašiūnas ja C. G. Fernlund,

julkisasiamies: Y. Bot,

* Oikeudenkäyntikieli: hollanti.

kirjaaja: A. Calot Escobar,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä esitetyn,

ottaen huomioon huomautukset, jotka sille ovat esittäneet

— TOP Logistics BV, edustajinaan advocaat G. van der Wal ja advocaat M. Tsoutsanis,

— Van Caem International BV, edustajanaan advocaat J. Hofhuis,

— Bacardi & Company Ltd ja Bacardi International Ltd, edustajanaan advocaat N. W. Mulder, advocaat R. E. van Schaik ja advocaat A. M. E. Voerman,

— Ranskan hallitus, asiamiehinään D. Colas ja F. Gloaguen,

— Portugalin hallitus, asiamiehinään L. Inez Fernandes, M. Rebelo ja N. Vitorino,

— Euroopan komissio, asiamiehinään F. Wilman, F. W. Bulst ja L. Grønfeldt,

päätettyään julkisasiamiestä kuultuaan ratkaista asian ilman ratkaisuehdotusta,

on antanut seuraavan

tuomion

1 Ennakkoratkaisupyyntö koskee jäsenvaltioiden tavaramerkkilainsäädännön lähentämisestä 21.12.1988 annetun ensimmäisen neuvoston direktiivin 89/104/ETY (EYVL 1989, L 40, s. 1) 5 artiklan tulkintaa.

2 Tämä pyyntö on esitetty kahdessa asiassa, joista ensimmäisessä ovat asianosaisina yhtäältä TOP Logistics BV (jäljempänä TOP Logistics) ja Van Caem International BV (jäljempänä Van Caem) ja toisaalta Bacardi & Company Ltd ja Bacardi International Ltd (jäljempänä yhteisesti Bacardi) ja toisessa yhtäältä Bacardi ja toisaalta TOP Logistics ja Van Caem ja jotka koskevat Bacardin alkuperäistuotteita, jotka on ilman Bacardin suostumusta tuotu Euroopan talousalueelle (ETA) ja asetettu siellä väliaikaisen valmisteverottomuuden järjestelmään.

Asiaa koskevat oikeussäännöt

Direktiivi 89/104

3 Direktiivin 89/104 5 artiklan 1 ja 3 kohdassa säädettiin seuraavaa:

”1. Rekisteröidyn tavaramerkin haltijalla on yksinoikeus tavaramerkkiin. Tavaramerkin haltijalla on oikeus kieltää muita käyttämästä elinkeinotoiminnassa ilman hänen suostumustaan:

a) merkkiä, joka on sama kuin tavaramerkki ja samoja tavaroita tai palveluja varten kuin ne tavarat tai palvelut, joita varten tavaramerkki on rekisteröity;

b) merkkiä, joka sen vuoksi, että se on sama tai samankaltainen kuin samoja tai samankaltaisia tavaroita tai palveluja varten oleva tavaramerkki, aiheuttaa yleisön keskuudessa sekaannusvaaran, joka sisältää myös vaaran merkin ja tavaramerkin välisestä mielleyhtymästä.

– –

3. Edellä 1 ja 2 kohdassa säädetyin edellytyksin voidaan kieltää muun muassa:

– –

b) tavaroiden tarjoaminen tai liikkeelle laskeminen tai niiden varastoiminen tällaista tarkoitusta varten merkkiä käyttäen taikka palvelujen tarjoaminen tai suorittaminen merkkiä käyttäen;

c) tavaroiden maahantuonti tai maastavienti merkkiä käyttäen;

– –”

4 Direktiivi 89/104 on kumottu jäsenvaltioiden tavaramerkkilainsäädännön lähentämisestä 22.10.2008 annetulla Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivillä 2008/95/EY (EUVL L 299, s. 25), joka tuli voimaan 28.11.2008. Kun otetaan huomioon tosiseikkojen tapahtuma-aika, pääasioiden oikeudenkäynnissä sovelletaan kuitenkin edelleen direktiiviä 89/104.

Direktiivi 92/12/ETY

5 Valmisteveron alaisia tuotteita koskevasta yleisestä järjestelmästä sekä näiden tuotteiden hallussapidosta, liikkumisesta ja valvonnasta 25.2.1992 annetun neuvoston direktiivin 92/12/ETY (EYVL L 76, s. 1) 3 artiklan 1 kohdassa säädettiin seuraavaa:

”Tätä direktiiviä sovelletaan yhteisön tasolla seuraaviin – – tuotteisiin:

– –

— alkoholi ja alkoholijuomat,

– –”

6 Direktiivin 92/12 4 artiklan b ja c alakohdassa säädettiin seuraavaa:

”Tässä direktiivissä tarkoitetaan:

– –

b) ’verottomalla varastolla’ paikkaa, jossa valtuutettu varastonpitäjä ansiotoiminnassaan tuottaa, valmistaa, pitää hallussaan taikka vastaanottaa tai josta tämä lähettää valmisteveron alaisia tuotteita väliaikaisesti valmisteverottomina sen jäsenvaltion, jossa veroton varasto sijaitsee, toimivaltaisten viranomaisten määräämin edellytyksin;

c) ’väliaikaisen valmisteverottomuuden järjestelmällä’ verojärjestelmää, jota sovelletaan tuotteiden tuotantoon, valmistukseen ja hallussapitoon sekä niiden liikkumiseen väliaikaisesti valmisteverottomina;

– –”

7 Direktiivin 92/12 5 artiklan 1 kohdassa säädettiin seuraavaa:

”Edellä 3 artiklan 1 kohdassa tarkoitetut tuotteet ovat valmisteveron alaisia niitä 2 artiklassa määritellyllä yhteisön alueella tuotettaessa tai niitä tälle alueelle tuotaessa.

’Valmisteveron alaisen tuotteen tuontina’ on pidettävä tuotteen saapumista yhteisön alueelle – –

Jos tuote sen saapuessa yhteisön alueelle asetetaan yhteisön tullimenettelyyn, tuotteen tuonnin on kuitenkin katsottava tapahtuvan silloin, kun yhteisön tullimenettelyä lakataan soveltamasta tuotteeseen.”

8 Direktiivin 92/12 6 artiklan 1 kohdassa säädettiin seuraavaa:

”Valmisteverovaade tulee täytäntöönpanokelpoiseksi, kun tuote luovutetaan kulutukseen – –

Valmisteveron alaisten tuotteiden kulutukseen luovuttamisena on pidettävä sitä, että:

a) niihin lakataan soveltamasta väliaikaisen valmisteverottomuuden järjestelmää, myös sääntöjenvastaisesti;

b) niitä valmistetaan väliaikaisen valmisteverottomuuden järjestelmän ulkopuolella, myös sääntöjenvastaisesti;

c) ne tuodaan maahan muutoin kuin väliaikaisesti valmisteverottomina, myös sääntöjenvastaisesti.”

9 Direktiivin 92/12 11 artiklan 2 kohdassa säädettiin seuraavaa:

”Valmisteveron alaiset tuotteet, joista valmisteveroa ei ole maksettu, on tuotettava, valmistettava ja pidettävä hallussa verottomassa varastossa.”

10 Direktiivi 92/12 kumottiin 1.4.2010 alkaen valmisteveroja koskevasta yleisestä järjestelmästä ja direktiivin 92/12 kumoamisesta 16.12.2008 annetulla neuvoston direktiivillä 2008/118/EY (EUVL 2009, L 9, s. 12). Kun otetaan huomioon tosiseikkojen tapahtuma-aika, pääasioiden oikeudenkäynnissä sovelletaan kuitenkin edelleen direktiiviä 92/12.

Asetus (ETY) N:o 2913/92

11 Yhteisön tullikoodeksista 12.10.1992 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 2913/92 (EYVL L 302, s. 1), sellaisena kuin se oli muutettuna 13.4.1999 annetulla Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksella (EY) N:o 955/1999 (EYVL L 119, s. 1; jäljempänä tullikoodeksi), 91 artiklan 1 kohdassa säädettiin seuraavaa:

”Ulkoisessa passitusmenettelyssä on seuraavien tavaroiden voitava liikkua yhteisön tullialueella sijaitsevasta paikasta toiseen:

a) muut kuin yhteisötavarat tuontitullitta tai ilman muita maksuja ja niihin sovellettavia kauppapoliittisia toimenpiteitä;

– –”

12 Saman asetuksen 92 §:ssä säädettiin seuraavaa:

”1. Ulkoinen passitusmenettely päättyy ja menettelynhaltijan velvoitteet on täytetty silloin, kun menettelyyn asetetut tavarat ja niitä koskevat asiakirjat esitetään määrätullitoimipaikassa kyseistä menettelyä koskevien säännösten mukaisesti.

2. Tulliviranomaiset päättävät ulkoisen passitusmenettelyn silloin, kun he pystyvät lähtötullitoimipaikassa saatavilla olevia ja määrätullitoimipaikassa saatavilla olevia tietoja vertaamalla osoittamaan, että menettely on asianmukaisesti päätetty.”

13 Tullikoodeksin 98 artiklan 1 kohdassa säädettiin seuraavaa:

”Tullivarastointimenettelyssä tullivarastoon voidaan varastoida:

a) muita kuin yhteisötavaroita, jolloin niistä ei kanneta tuontitulleja eikä niihin sovelleta kauppapoliittisia toimenpiteitä;

– –”

14 Tullikoodeksi kumottiin yhteisön tullikoodeksista 23.4.2008 annetulla Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksella (EY) N:o 450/2008 (uudistettu tullikoodeksi) (EUVL L 145, s. 1). Kun otetaan huomioon tosiseikkojen tapahtuma-aika, tämän tuomion 19 kohdassa mainittuihin tavaroihin on kuitenkin ollut sovellettava tullikoodeksia.

Pääasiat ja ennakkoratkaisukysymykset

15 TOP Logistics, aikaisemmalta nimeltään Mevi Internationaal Expeditiebedrijf BV (jäljempänä Mevi), on tavaroiden varastointia ja uudelleenlastausta harjoittava yritys. Sillä on lupa tullivaraston ja verottoman varaston pitämiseen.

16 Van Caem on merkkituotteiden kansainvälistä kauppaa harjoittava yritys.

17 Bacardi valmistaa ja kauppaa alkoholijuomia. Se on useiden näitä tuotteita varten rekisteröityjen tavaramerkkien haltija.

18 Vuoden 2006 aikana useita eriä Bacardin tuotteita, jotka oli kuljetettu Alankomaihin eräästä kolmannesta valtiosta, varastoitiin Van Caemin pyynnöstä Mevin tiloihin Rotterdamin (Alankomaat) satamassa.

19 Nämä tavarat, joita kutsutaan T1-tavaroiksi, oli asetettu väliaikaisen tullisuspensiojärjestelmän ulkoiseen passitusmenettelyyn tai tullivarastointimenettelyyn.

20 Sen jälkeen osa näistä tavaroista luovutettiin vapaaseen liikkeeseen ja asetettiin väliaikaisen valmisteverottomuuden järjestelmään. Näihin tavaroihin oli siten lakattu soveltamasta tullikoodeksin 91, 92 ja 98 artiklassa säänneltyjä tullisuspensiojärjestelmiä, ja ne sijaitsivat verottomassa varastossa.

21 Bacardi ei ollut antanut suostumusta kyseisten tavaroiden tuontiin Euroopan talousalueelle ja sen tietoon oli lisäksi tullut, että asianomaisiin tavaraeriin kuuluneista pulloista oli poistettu tuotekoodit, minkä vuoksi kyseiset tavarat takavarikoitiin Bacardin pyynnöstä ja Bacardi pyysi Rechtbank Rotterdamia määräämään useista eri toimenpiteistä. Tässä tarkoituksessa se vetosi Benelux-tavaramerkkiensä loukkaamiseen.

22 Rechtbank Rotterdam (Rotterdamin alioikeus) totesi 19.11.2008 antamassaan tuomiossa, että kyseisten tavaroiden tuonti Euroopan talousalueelle loukkasi Bacardin Benelux-tavaramerkkejä, ja myönsi osan pyydetyistä toimenpiteistä.

23 TOP Logistics valitti tuomiosta Gerechtshof Den Haagiin (Haagin ylioikeus). Van Caem oikeutettiin osallistumaan muutoksenhakuasian käsittelyyn väliintulijana.

24 Gerechtshof Den Haag katsoi 30.10.2012 antamassaan välituomiossa, ettei Bacardin Benelux-tavaramerkkejä ollut loukattu sinä aikana, jolloin kyseisillä tavaroilla oli T1-tavaroiden status.

25 Kyseinen tuomioistuin ilmoitti välituomiossaan aikovansa sen sijaan esittää ennakkoratkaisupyynnön siitä kysymyksestä, onko mainittuja tavaramerkkejä loukattu kyseisten tavaroiden väliaikaisen valmisteverottomuuden järjestelmään asettamisesta lähtien.

26 Gerechtshof Den Haag selostaa ennakkoratkaisupyynnössä, että toisin kuin T1-tavaroista, verottomassa varastossa olevista tavaroista mahdollisesti perittävät tuontitullit on maksettu. Viimeksi mainitut tavarat on siten tuotu maahan direktiivissä 92/12 tarkoitetulla tavalla, ja ne on luovutettu vapaaseen liikkeeseen. Niistä on tullut yhteisötavaroita.

27 Näistä toteamuksista ei kuitenkaan voida Gerechtshof Den Haagin mukaan päätellä välttämättä seuraavan, että kyseiset tavarat olisi tuotu maahan direktiivin 89/104 5 artiklan 3 kohdan c alakohdassa tarkoitetulla tavalla.

28 Gerechtshof Den Haag toteaa lisäksi olevan epätietoisuutta siitä, onko väliaikaisen valmisteverottomuuden järjestelmään asetettuja tavaroita mahdollista ”käyttää elinkeinotoiminnassa” direktiivin 89/104 5 artiklan 1 kohdassa tarkoitetussa mielessä ja onko jotakin unionin tuomioistuimen oikeuskäytännön mukaisista tavaramerkin tehtävistä mahdollista loukata sellaisten tavaroiden yhteydessä.

29 Tässä tilanteessa Gerechtshof Den Haag päätti lykätä asian käsittelyä ja esittää unionin tuomioistuimelle seuraavat ennakkoratkaisukysymykset:

”Nämä kysymykset koskevat tavaroita, jotka ovat peräisin Euroopan talousalueen ulkopuolelta ja jotka on asetettu sen jälkeen, kun ne on tuotu Euroopan talousalueelle (muun kuin tavaramerkin haltijan toimesta tai ilman tämän suostumusta), Euroopan unionin jäsenvaltiossa ulkoiseen passitusmenettelyyn tai tullivarastointimenettelyyn – –.

1) Kun tällaiset tavarat sen jälkeen asetetaan käsiteltävän kaltaisessa tilanteessa väliaikaisen valmisteverottomuuden järjestelmään, onko niitä silloin pidettävä maahantuotuina direktiivin 89/104 5 artiklan 3 kohdan c alakohdassa tarkoitetulla tavalla siten, että kyse on sellaisesta ’(tavaramerkin) käytöstä elinkeinotoiminnassa’, jonka tavaramerkin haltija voi kieltää kyseisen direktiivin 5 artiklan 1 kohdan perusteella?

2) Mikäli ensimmäiseen kysymykseen vastataan myöntävästi, seuraako siitä, että käsiteltävän kaltaisessa tilanteessa tällaisten tavaroiden (jotka on asetettu jäsenvaltiossa väliaikaisen valmisteverottomuuden järjestelmään) pelkkä läsnäolo jäsenvaltiossa ei loukkaa tai ei voi loukata tavaramerkin tehtäviä niin, että tavaramerkin haltija, joka vetoaa kansallisiin tavaramerkkioikeuksiin kyseisessä jäsenvaltiossa, ei voi kieltää tällaista läsnäoloa?”

Ennakkoratkaisukysymysten tarkastelu

30 Kysymyksillään, jotka on syytä käsitellä yhdessä, ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin tiedustelee lähinnä, onko direktiivin 89/104 5 artiklaa tulkittava siten, että yhdessä tai useammassa jäsenvaltiossa rekisteröidyn tavaramerkin haltijalla on oikeus kieltää se, että kolmas osapuoli asettaa väliaikaisen valmisteverottomuuden järjestelmään tällä tavaramerkillä varustettuja tavaroita tuotuaan ne Euroopan talousalueelle ja luovutettuaan ne vapaaseen liikkeeseen ilman tavaramerkin haltijan suostumusta.

31 Tältä osin on heti aluksi syytä muistuttaa olevan olennaista, että jäsenvaltiossa rekisteröidyn tavaramerkin haltija voi määrätä tällä tavaramerkillä varustettujen tuotteiden ensimmäisestä markkinoille saattamisesta Euroopan talousalueella (ks. mm. tuomio Zino Davidoff ja Levi Strauss, C-414/99–C-416/99, EU:C:2001:617, 33 kohta; tuomio Makro Zelfbedieningsgroothandel ym., C-324/08, EU:C:2009:633, 32 kohta ja tuomio L’Oréal ym., C-324/09, EU:C:2011:474, 60 kohta).

32 Jotta näin olisi, direktiivin 89/104 5 artiklassa tavaramerkin haltijalle annetaan yksinoikeus, jonka perusteella haltija saa kieltää muita muun muassa maahantuomasta haltijan tavaramerkillä varustettuja tavaroita, tarjoamasta niitä, laskemasta niitä liikkeelle tai varastoimasta niitä tällaista tarkoitusta varten ilman hänen suostumustaan (tuomio Zino Davidoff ja Levi Strauss, C-414/99–C-416/99, EU:C:2001:617, 40 kohta; tuomio Van Doren + Q, C-244/00, EU:C:2003:204, 33 kohta ja tuomio Peak Holding, C-16/03, EU:C:2004:759, 34 kohta).

33 Tässä tapauksessa pääasioiden oikeudenkäynnin kohteena olevat tavarat on valmistettu kolmannessa valtiossa. Ne on tuotu unionin tullialueelle ilman tavaramerkin haltijan suostumusta ja asetettu tullisuspensiojärjestelmään. Ne on sen jälkeen ilman tavaramerkin haltijan suostumusta luovutettu vapaaseen liikkeeseen, jolloin mainitun tullijärjestelmän soveltaminen on päättynyt ja velvollisuus tuontitullien maksamiseen on syntynyt.

34 Ennakkoratkaisupyynnöstä ilmenee, että pääasioiden oikeudenkäynnin kohteena olevat tavarat eivät enää ole tullisuspensiojärjestelmän piirissä. Tästä seuraa, ettei oikeuskäytäntö, jonka mukaan tavaroiden asettaminen tullisuspensiojärjestelmään, kuten tullikoodeksin 91 ja 92 artiklassa tarkoitettuun ulkoiseen passitusmenettelyyn tai tullikoodeksin 98 artiklassa tarkoitettuun tullivarastointimenettelyyn, ei voi sellaisenaan loukata tavaramerkin haltijan yksinoikeutta (ks. mm. tuomio Philips ja Nokia, C-446/09 ja C-495/09, EU:C:2011:796, 55 ja 56 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen), sovellu pääasioiden oikeudenkäynnin kohteena olevan kaltaiseen tilanteeseen.

35 Koska pääasioiden oikeudenkäynnin kohteena olevista tavaroista on maksettu tuontitullit ja tavarat on luovutettu vapaaseen liikkeeseen, nämä tavarat on päinvastoin tuotu maahan direktiivin 89/104 5 artiklan 3 kohdan c alakohdassa tarkoitetulla tavalla (ks. vastaavasti tuomio Class International, C-405/03, EU:C:2005:616, 43 ja 44 kohta ja määräys Canon, C-449/09, EU:C:2010:651, 18 kohta).

36 Koska pääasioiden oikeudenkäynnin kohteena olevat tavarat kuuluvat sen lisäksi yhteen direktiivin 92/12 3 artiklan 1 kohdassa tarkoitetuista tuoteryhmistä, näistä tavaroista on kyseisen direktiivin 5 artiklan 1 kohdan mukaisesti tullut myös saman direktiivin mukaisessa merkityksessä maahantuotuja tavaroita sillä hetkellä, kun tullimenettelyn soveltaminen niihin on lakannut.

37 Epäilyt, joita ennakkoratkaisua pyytäneellä tuomioistuimella kuitenkin on siitä, onko tavaramerkin haltijalla oikeus vastustaa tällä tavoin ilman sen suostumusta vapaaseen liikkeeseen luovutettujen tavaroiden asettamista väliaikaisen valmisteverottomuuden järjestelmään, liittyvät ensisijaisesti siihen seikkaan, että valmisteveroja ei direktiivissä 92/12 ilmaistujen sääntöjen nojalla makseta verottoman varastoinnin aikana eikä asianomaisia tavaroita sen vuoksi voida vielä luovuttaa kulutukseen.

38 Kuten Bacardi ja Ranskan hallitus ovat huomauttaneet, direktiivin 89/104 5 artiklan 3 kohdan sanamuodosta ja tämän tuomion 32 kohdassa mainitusta oikeuskäytännöstä ilmenee kuitenkin, ettei tavaramerkin haltijan ole mitenkään pakko odottaa sen tavaramerkillä varustettujen tavaroiden luovuttamista kulutukseen voidakseen käyttää yksinoikeuttaan. Tavaramerkin haltija voi nimittäin myös vastustaa tiettyjä toimia, jotka tehdään ilman sen suostumusta ennen tavaroiden luovuttamista kulutukseen. Näitä toimia ovat muun muassa kyseessä olevien tavaroiden tuonti ja varastointi niiden markkinoille saattamista varten.

39 Luettaessa kyseisen 5 artiklan 3 kohtaa yhdessä saman artiklan 1 kohdan kanssa on todettava, että talouden toimijan sellaisia toimia, joita tässä tapauksessa Van Caem on suorittanut antaessaan tuoda kyseisiä tuotteita unioniin ilman tavaramerkin haltijan suostumusta ja asettaa nämä tavarat väliaikaisen valmisteverottomuuden järjestelmään varastoiden ne siten verottomassa varastossa ennen valmisteveron maksamista ja tavaroiden luovuttamista kulutukseen, on pidettävä direktiivin

89/104 5 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuna merkin, ”joka on sama kuin tavaramerkki ja samoja tavaroita – – varten kuin ne tavarat – –, joita varten tavaramerkki on rekisteröity”, käyttämisenä ”elinkeinotoiminnassa”.

40 Kun talouden toimija antaa tuoda maahan ja varastoida tavaroita, jotka on varustettu samalla merkillä kuin toiselle kuuluva tavaramerkki samoja tavaroita varten kuin ne tavarat, joita varten tavaramerkki on rekisteröity, kyseinen talouden toimija ei tosin käytä tätä merkkiä kuluttajien kanssa tehdyissä liiketoimissa. Direktiivin 89/104 5 artiklan 1 kohdassa käytettyjä ilmaisuja ”käyttämästä” ja ”elinkeinotoiminnassa” ei kuitenkaan voida saman artiklan 3 kohdan tehokasta vaikutusta vaarantamatta tulkita siten, että niissä tarkoitettaisiin ainoastaan elinkeinonharjoittajan ja kuluttajan välisiä suoria suhteita.

41 Yhtäältä unionin tuomioistuimella on jo ollut tilaisuus täsmentää käyttämisen käsitettä siten, että sellaista merkkiä, joka on sama tai samankaltainen kuin tavaramerkin haltijan tavaramerkki, käytetään direktiivin 89/104 5 artiklassa tarkoitetulla tavalla silloin, kun kyseessä oleva talouden toimija käyttää merkkiä omassa kaupallisessa viestinnässään (tuomio Google France ja Google, C-236/08–C-238/08, EU:C:2010:159, 56 kohta).

42 Näin on esimerkiksi silloin, kun talouden toimija tuo maahan tai luovuttaa varastoijalle tavaroita, jotka on varustettu tavaramerkillä, jonka haltija tämä toimija ei ole, näiden tavaroiden markkinoille saattamista varten. Muussa tapauksessa direktiivin 89/104 5 artiklan 3 kohdassa mainittuja maahantuontia ja varastointia markkinoille saattamista varten, jotka normaalisti tehdään ilman suoraa yhteyttä mahdollisiin kuluttajiin, ei olisi mahdollista luokitella kyseisessä artiklassa tarkoitetuksi käyttämiseksi eikä niitä siten voitaisi kieltää, vaikka unionin lainsäätäjä on nimenomaisesti määritellyt ne toimiksi, jotka voidaan kieltää.

43 Siltä osin kuin asiassa on toiseksi kyse ilmaisusta ”elinkeinotoiminnassa”, oikeuskäytännössä on vakiintuneesti katsottu, että kyseessä olevan tavaramerkin kanssa samanlaista merkkiä käytetään elinkeinotoiminnassa, kun merkkiä käytetään taloudellisen hyödyn saamiseen tähtäävässä kaupallisessa toiminnassa eikä yksityisesti (tuomio Arsenal Football Club, C-206/01, EU:C:2002:651, 40 kohta; tuomio Céline, C-17/06, EU:C:2007:497, 17 kohta sekä tuomio Google France ja Google, C-236/08–C-238/08, EU:C:2010:159, 50 kohta).

44 Näin on ilmiselvästi silloin, kun merkkituotteiden rinnakkaistuontia harjoittava talouden toimija antaa tuoda ja varastoida tällaisia tuotteita siten kuin pääasioiden oikeudenkäynnin kohteena olevassa tapauksessa.

45 Siltä osin kuin on kyse sellaisesta varastoijasta kuin tässä tapauksessa TOP Logistics, on syytä todeta, ettei se, että varastoija tarjoaa toiselle kuuluvalla tavaramerkillä varustettujen tavaroiden varastointipalvelua, ole tämän tavaramerkin kanssa samanlaisen merkin käyttämistä samoja tavaroita tai palveluja varten kuin ne tavarat tai palvelut, jota varten kyseinen tavaramerkki on rekisteröity. Koska tämä palveluntarjoaja luo asiakkaalleen edellytykset tällaiseen käyttämiseen, palveluntarjoajan menettelyä ei voida arvioida direktiivin 89/104 säännösten kannalta vaan sitä on tarvittaessa tarkasteltava muiden oikeussääntöjen kannalta (ks. analogisesti tuomio Frisdranken Industrie Winters, C-119/10, EU:C:2011:837, 28–35 kohta).

46 Toiseksi ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin pohtii tavaramerkin tehtäviin kohdistuvan loukkauksen riskiä, joka voi aiheutua toiselle kuuluvalla tavaramerkillä varustettujen tavaroiden asettamisesta väliaikaisen valmisteverottomuuden järjestelmään. Kyseinen tuomioistuin mainitsee tässä yhteydessä unionin tuomioistuimen oikeuskäytännön, jonka mukaan direktiivin 89/104 5 artiklan 1 kohdan a alakohdassa tarkoitetussa tilanteessa tavaramerkkiin perustuvaan yksinoikeuteen vetoaminen on sallittava vain, jos kolmas käyttää merkkiä siten, että käyttö aiheuttaa tai voi aiheuttaa vahinkoa jollekin tavaramerkin tehtävälle, olipa kyseessä sitten alkuperän

osoittamistehtävä tai jokin sen muista tehtävistä (tuomio Google France ja Google, C-236/08–C-238/08, EU:C:2010:159, 79 kohta sekä tuomio Interflora ja Interflora British Unit, C-323/09, EU:C:2011:604, 38 kohta).

47 Tältä osin on syytä muistuttaa, että alkuperän osoittamista koskeva tavaramerkin olennainen tehtävä tarkoittaa sitä, että tavaramerkki pystyy yksilöimään sillä varustetun tavaran tai palvelun tietyn yrityksen tavaraksi tai palveluksi ja että mainittu yritys on se, jonka valvonnassa tavara tai palvelu myydään (tuomio Backaldrin Österreich The Kornspitz Company, C-409/12, EU:C:2014:130, 20 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

48 Kuten Bacardi ja Ranskan hallitus ovat huomauttaneet, mikä tahansa sellainen kolmannen osapuolen toimi, jolla yhdessä tai useammassa jäsenvaltiossa rekisteröidyn tavaramerkin haltijaa estetään käyttämästä tämän tuomion 32 kohdassa mainitussa oikeuskäytännössä tunnustettua oikeuttaan valvoa tällä tavaramerkillä varustettujen tuotteiden markkinoille saattamista ensimmäisen kerran Euroopan talousalueella, vahingoittaa jo luonnostaan tätä tavaramerkin olennaista tehtävää. Tuotteiden maahantuonti ilman kyseessä olevan tavaramerkin haltijan suostumusta ja näiden tuotteiden varastoiminen verottomaan varastoon ennen niiden luovuttamista kulutukseen unionissa aiheuttavat sen, että tavaramerkin haltija menettää mahdollisuutensa valvoa hänelle kuuluvalla tavaramerkillä varustettujen tuotteiden ensimmäiseen markkinoille saattamiseen Euroopan talousalueella liittyviä menettelytapoja. Tällaiset toimet aiheuttavat siten haittaa tavaramerkin tehtävälle sen yrityksen yksilöimisessä, josta tuotteet ovat peräisin ja jonka valvonnassa ensimmäinen markkinoille saattaminen tapahtuu.

49 Tätä tarkastelua ei kumoa se seikka, että maahan tuotuja ja väliaikaisen valmisteverottomuuden järjestelmään asetettuja tavaroita voidaan myöhemmin viedä kolmanteen valtioon, jolloin niitä ei milloinkaan luovuteta kulutukseen jäsenvaltiossa. Tältä osin on riittävää todeta yhtäältä, että mikä tahansa vapaassa liikkeessä oleva tavara voidaan viedä. Tämä mahdollisuus ei voi estää tavaramerkkejä koskevien sääntöjen soveltamista unioniin tuotuihin tavaroihin. Lisäksi vienti on yksi direktiivin 89/104 5 artiklan 3 kohdassa mainituista toimista.

50 Esitettyihin kysymyksiin on kaiken edellä todetun perusteella vastattava, että direktiivin 89/104 5 artiklaa on tulkittava siten, että yhdessä tai useammassa jäsenvaltiossa rekisteröidyn tavaramerkin haltijalla on oikeus kieltää se, että kolmas osapuoli asettaa väliaikaisen valmisteverottomuuden järjestelmään tällä tavaramerkillä varustettuja tavaroita tuotuaan ne Euroopan talousalueelle ja luovutettuaan ne vapaaseen liikkeeseen ilman tavaramerkin haltijan suostumusta.

Oikeudenkäyntikulut

51 Pääasian asianosaisten osalta asian käsittely unionin tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan asian käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta. Oikeudenkäyntikuluja, jotka ovat aiheutuneet muille kuin näille asianosaisille huomautusten esittämisestä unionin tuomioistuimelle, ei voida määrätä korvattaviksi.

Näillä perusteilla unionin tuomioistuin (kolmas jaosto) on ratkaissut asian seuraavasti:

Jäsenvaltioiden tavaramerkkilainsäädännön lähentämisestä 21.12.1988 annetun ensimmäisen neuvoston direktiivin 89/104/ETY 5 artiklaa on tulkittava siten, että yhdessä tai useammassa jäsenvaltiossa rekisteröidyn tavaramerkin haltijalla on oikeus kieltää se, että kolmas osapuoli asettaa väliaikaisen valmisteverottomuuden järjestelmään tällä tavaramerkillä varustettuja tavaroita tuotuaan ne Euroopan talousalueelle ja luovutettuaan ne vapaaseen liikkeeseen ilman tavaramerkin haltijan suostumusta.

Allekirjoitukset